

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในยุคสังคมข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสื่อสาร เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดสิ่งที่ตามมาทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่นเกิดความวิกฤติทางด้านเศรษฐกิจกับประเทศที่ล่าหลัง เกิดความผันผวนทางการเมือง ความเสื่อมทางวัฒนธรรมและศีลธรรม เกิดความพ่ายแพ้ในสนามที่ต้องแข่งขัน ที่ต้องวัดกันด้วยสมรรถภาพและคุณภาพ ประเทศที่มีคุณภาพและสมรรถภาพที่สูงกว่าก็จะได้เปรียบหรือเป็นฝ่ายชนะ ในเวทีการแข่งขัน โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นการที่แต่ละประเทศจะสามารถอยู่ร่วมกับอารยประเทศในโลกได้อย่างไม่เสียเปรียบใครก็จะต้องมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่มีคุณภาพเท่าเทียมหรือทันกับอารยประเทศเหล่านั้นและการที่ประเทศจะเจริญได้นั้นก็ต้องขึ้นอยู่กับคนในประเทศที่ต้องมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของยุคข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้น

การศึกษาถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และการพัฒนาคนจะไม่เกิดขึ้นได้อย่างมีคุณภาพเลย ถ้าขาด หลักสูตรที่ดี เพราะหลักสูตร เป็นตัวกำหนดทิศทางให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัย ดังนั้นหลักสูตร จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเพื่อให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทที่เกิดขึ้น อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรหนึ่งหลักสูตรใดจะเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพที่สุดในสภาวะการณ์ที่เหมาะสมในช่วงเวลาหนึ่งสถานที่หนึ่งไม่เหมือนกัน เพราะหลักสูตรแต่ละหลักสูตรมีความดีความเหมาะสมกับสภาพชุมชนและสังคมที่ต่างกัน ดังนั้นการที่จะจัดหลักสูตรให้มีคุณภาพได้จะต้องมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคมชุมชน และประชาชาติเป็นหลัก อ้างถึง ประยงค์ เนาวบุตร (2545) ที่ว่า หลักสูตรแต่ละหลักสูตรมีลักษณะที่เฉพาะที่แตกต่างกันไป ไม่สามารถบอกได้ว่าหลักสูตรใดที่ดีที่สุด ทั้งนี้เพราะหลักสูตรประเภทหนึ่งอาจมีความเหมาะสมกับสังคมหนึ่ง แต่อาจไม่เหมาะสมกับอีกสังคมหนึ่ง ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา การจัดการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและความต้องการของสังคมรอบข้าง การจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรจึงควรดำเนินการในลักษณะของการผสมผสาน โดยเลือกข้อดีของหลักสูตรแต่ละประเภทมาใช้ให้เหมาะสมกับเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่าหลักสูตรที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาจะต้องมีความ

การจัดการศึกษาโดยทั่วไปไม่ว่าในระดับใดก็ตาม หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาก็คือ หลักสูตร ซึ่งถือว่าหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเพราะเป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความสามารถและทักษะไปสู่การปฏิบัติได้ เพราะฉะนั้นหลักสูตรจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษามาก เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพัฒนาประเทศ เพราะฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาจึงต้องวางแผนและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและความสามารถที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในแนวทางที่พึงปรารถนาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะครูศาสตร์ซึ่งเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ และมีสถานภาพเป็นวิชาชีพชั้นสูง ดังนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพทางด้านครูศาสตร์ จะต้องใช้เวลาในการศึกษาวิชาการ และฝึกฝนจนมีความชำนาญเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังคงมีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพด้วย เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีหลักสูตรเพื่อตอบสนองต่อพัฒนาการทางการศึกษา ความต้องการของสังคม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช 2546)

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 หมวด 7 มาตรา 52 ระบุไว้ว่า “ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันทำหน้าที่ผลิตครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง ” (กระทรวงศึกษาธิการ , 2546 : 24- 25) ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มีเจตจำนงที่จะพัฒนาบุคลากรซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีความประสงค์เข้าสู่วงการวิชาชีพครู ให้มีความรู้ความสามารถและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตาม คุณลักษณะของวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเพื่อให้วิชาชีพครูเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 เจตจำนงดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดที่มีผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเฉพาะนั้น ๆ ดีแล้ว จากแนวคิดดังกล่าวจึงกำหนดกระบวนการที่จะเปิดโอกาสให้บุคลากรกลุ่มนี้ได้เข้ามาพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูให้สมบูรณ์แบบขึ้น

คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยซึ่งมีผู้สนใจเข้าเรียนเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้านวิชาชีพครูทางการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการ

ของสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น และพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถ มีทักษะมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมุ่งจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เนื่องจากได้มีการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมาครบ 5 ปี ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อคุณภาพของหลักสูตร ทั้งนี้เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงไร ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร และหลักสูตรที่สร้างขึ้นตอบสนองต่อผู้เรียนและสังคมจริงหรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น อันจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ย่อมมีความเหมาะสมกับสภาพบริบทในช่วงเวลานั้น เมื่อเวลาผ่านไป สภาพบริบทเปลี่ยนไป ย่อมมีผลต่อหลักสูตร อาจทำให้หลักสูตรไม่มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและบริบทในช่วงเวลาใหม่ก็ได้ การประเมินหลักสูตรครั้งนี้เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2549 ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

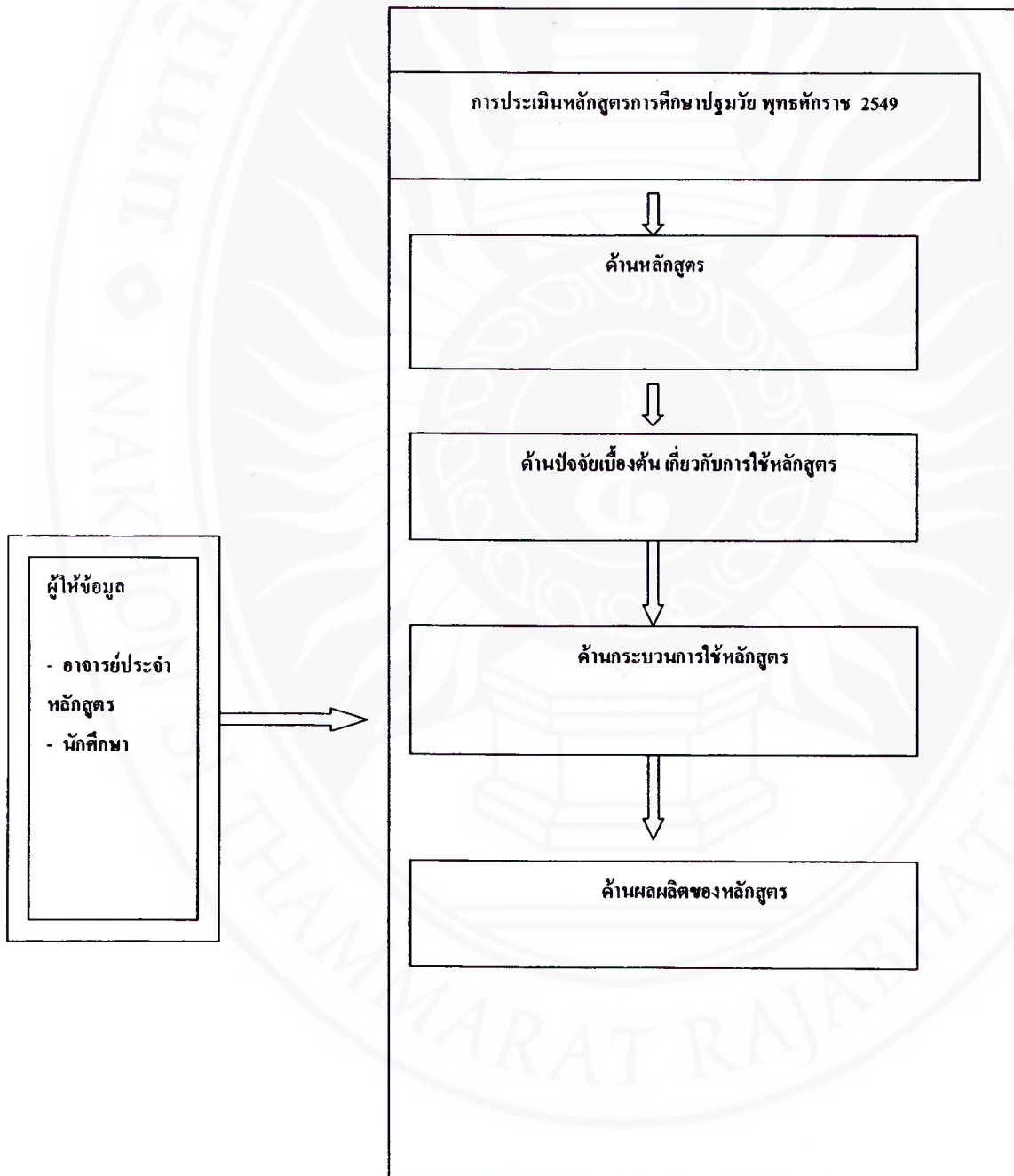
เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปี 2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ได้แก่ ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ด้านเนื้อหาสาระวิชาของหลักสูตร ด้านความน่าสนใจของเนื้อหา ด้านความทันสมัยของเนื้อหา ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาทั้งจำนวน หน่วยกิต ด้านการนำไปใช้ในการสอน ด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การนำไปใช้ในการเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อ การนำไปใช้ประกอบอาชีพอื่นนอกเหนืออาชีพครู
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ได้แก่ ด้านผู้เรียน,ด้านผู้สอน,สถานที่เรียน,ด้านสื่อการเรียนรู้,แหล่งด้านวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์การศึกษา
3. ด้านกระบวนการใช้หลักสูตร ได้แก่ การบริหารหลักสูตร, กระบวนการเรียนการสอน, การวัดและประเมินผล
4. ด้านผลผลิตของหลักสูตร ได้แก่ การบรรลุตามจุดประสงค์ของผู้เรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีทางการประเมินหลักสูตรรูปแบบต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดของการประเมินหลักสูตรดังนี้

**กรอบแนวคิดในการประเมินหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2549
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**



ขอบเขตของการวิจัย

ผู้ประเมินได้กำหนดขอบเขตของการประเมินไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาด้านหลักสูตร
2. ศึกษาด้านปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
3. ศึกษาด้านกระบวนการใช้หลักสูตร
4. ศึกษาด้านผลผลิตของหลักสูตร

2. ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา ได้แก่

1. นักศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ที่เข้าเรียนปีการศึกษา 2549 จำนวน 62 คน
2. อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จำนวน 7 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา

ใช้เวลาทั้งหมด 1 ปีการศึกษา คือ ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2553 ถึง 10 มีนาคม 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตร หมายถึง ประมวลแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ก่อให้เกิดความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและพัฒนาการให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร อันประกอบไปด้วย ปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตลอดจนการบริหารหลักสูตรของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2549

การประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในเรื่องหลักสูตรได้แก่ ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ด้านเนื้อหาสาระวิชาของหลักสูตร ด้านความน่าสนใจของเนื้อหา ด้านความทันสมัยของเนื้อหา ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาทั้งจำนวนหน่วยกิจ ด้านการนำไปใช้ในการสอน ด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การนำไปใช้ในการเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อการนำไปใช้ประกอบอาชีพอื่นนอกเหนืออาชีพครู ด้านปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรได้แก่ ด้านผู้เรียน,ด้านผู้สอน,สถานที่เรียน,ด้านสื่อการเรียนรู้,แหล่งด้านวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์การศึกษา ด้านกระบวนการใช้หลักสูตร ได้แก่ การบริหารหลักสูตร, กระบวนการเรียนการสอน, การวัดและประเมินผลและด้านผลผลิตของหลักสูตร ได้แก่ การบรรลุตามจุดประสงค์ของผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย หมายถึง หลักสูตรการผลิตและพัฒนาบัณฑิตที่มีความประสงค์เข้าสู่
วงการวิชาชีพครูปฐมวัย ให้มีความรู้ความสามารถและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูปฐมวัย ให้มีคุณภาพและ
มาตรฐานตาม คุณลักษณะของวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเพื่อให้วิชาชีพครูเป็นไปตามบทบาทบัญญัติของ
พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 โดยอยู่บนพื้นฐานความคิดที่มีผู้มีการศึกษา
ระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาการศึกษามัธยมศึกษา เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ

อาจารย์ประจำหลักสูตร หมายถึง อาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราชให้ทำหน้าที่บริหารจัดการเป็น อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จำนวน 7 คน
ผู้เรียน หมายถึง นักศึกษาในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยประจำปีการศึกษา 2549

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบผลการประเมินด้านต่าง ๆ ที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2549
2. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย นำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนา
หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับการประเมิน
หลักสูตรอื่นต่อไป